

KONSERVASYON UYGULAMALARI

Kitap Şifahanesi ve Arşiv Dairesi Başkanlığı
Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi -Yazma Bağışlar 720/1
EKİM 2013 – OCAK 2014

Uygulama: Aysun CUMA

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

KOLEKSİYON HAKKINDA

Yazma Bağışlar Koleksiyonu 720/1

Yazma Bağışlar Koleksiyonu Süleymaniye Kütüphanesinde satın alma veya bağış yoluyla kazandırılan yazma eserlerden oluşan bir koleksiyondur.

YAZMANIN TANIMI

Cilt

Eserin cilt kısmı altın sıvama tekniği kullanılarak şemse, salbek, köşebent ve bordürlerden oluşmuş koyu kahverengi deridir. Ön ve arka iç kapak ise altın cetvel çerçeveli olup şemse, salbek ve köşebentlerin içine kat'ı tekniğiyle bezenmiştir. Bezeme yarım kalıpla basılmış, bordür ve orta panel gömme olarak hazırlanmıştır.

ÖLÇÜLER:

En:25cm

Boy:36,7 cm

Kalınlık: Sırt:2 cm

Ön Kenar:2,5 cm 'dir.

YAZMANIN TANIMI

Metin

Eserin serlevhası tezhipli olup siyah, lacivert, mavi, yeşil, bordo renkler kullanılmış altınla beyn-es sütün altın ile doldurulmuştur. Metin kısmı 8 satırdan oluşup 1 sıra altın 1 sıra is mürekkebi kullanılarak sülüs hatla yazılmıştır. Duraklar ve hizip gülleri tezhipli yazı cetvellidir. Krem renkli kağıdın hamuru heterojen, su yolu yazıya dik, 1 cm de 7 dar süzgeç izi bulunmaktadır. Kağıt doğu kağıdı olup aharlı ve mührelidir. Eser 20 varaktan oluşmaktadır.

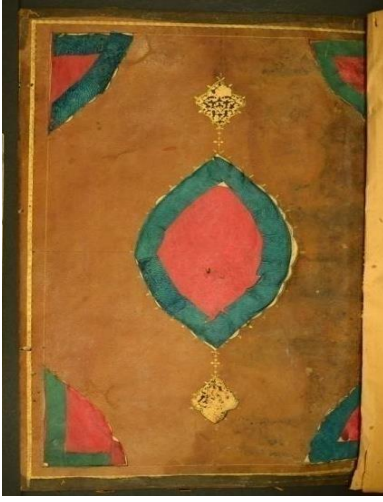

BOZULMALAR

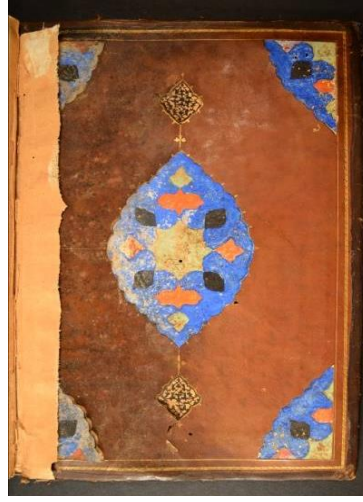
Cilt

Cildin hareketli kısımlarında görülen yırtılmalar, parça kayıpları ile deride soyulma, böcek delikleri, lekeler, tozlanma, aşınma ve eski onarımlar mevcuttur. Kartonda eksik kısımlar, altında bozulma (lekelenme) kenarlarda eski onarımlar tespit edilmiştir. Metin yapıştırıldığı şerit ve cildin kenarlarındaki onarımlar, eserin en az bir kez onarımdan geçtiğini göstermektedir.

Ön kapak içi

Arka kapak içi

Ön kapak içi ve mikleb iç kısımlarında yer alan şemse ve köşebentlerin üzerinde ön kapak ile uyumsuz eski onarımlar mevcuttur. Bezemelerde yer alan katılar yok olmuş, bunun yerine kartondaki boşluklar yeşil ve kahverengi deri ile kötü biçimde tamamlanmıştır.

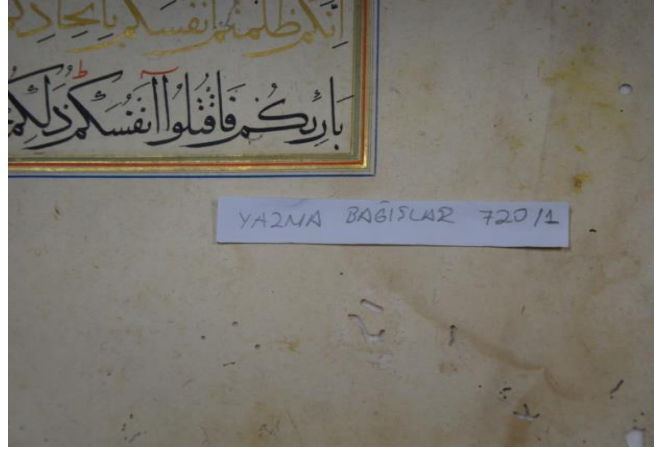
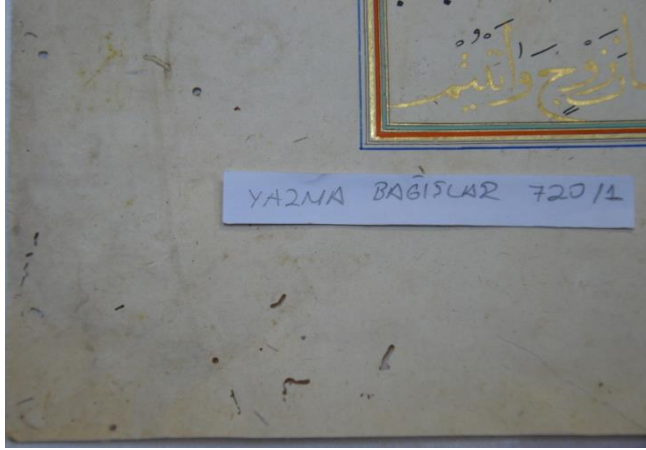
Mikleb iç

Mikleb dış

BOZULMALAR

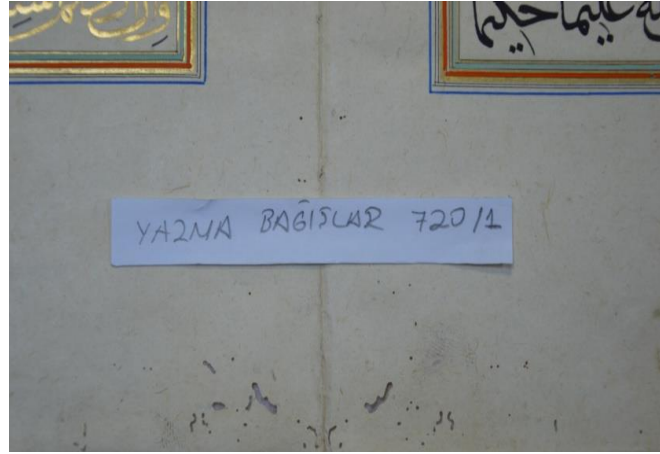
Metin Kısmı

Lavra galerileri

Yazmanın metin kısmında görülen bozulmalar daha çok böcek tahribatının yol açtığı delik ve yırtıklardır. Eski onarımlarda yapıştırıcısının çirış olduğu tahmin edilen bantlar kullanılmıştır.

Yazmanın ön kenar kısımlarına doğru mikroorganizma tahribatı görülmektedir. Ayrıca unvan sayfalarındaki boşlukta ve hizip güllerinde boya dökülmesi tespit edilmiştir.

Boya dökülmeleri

KONSERVASYON

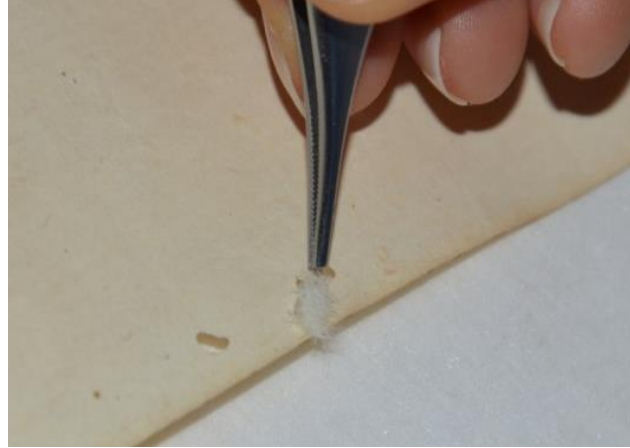
- Yazılı ve görsel belgelemesi tamamlanan eserin tüm bozulmaları gözden geçirilerek, konservasyon işlemlerine karar verilmiştir.
- İşlevini yitirmiş bir şekilde onarılan ve deforme olan cilt ile metin kısmındaki bozulmalara müdahale edebilmek için metin kısmı ciltten ayrılmıştır.
- Ayırma işlemleri sırasında formaların çizimi yapılmış, ne şekilde olduğu tespit edilmiştir.
- Cilt ve metin kısmı mikroorganizmadan arındırma işlemi için %70 etil alkol ile dezenfekte edilmiştir.
- Eski onarımlar metil selüloz ile yumuşatılarak bisturi yardımıyla çıkarılmıştır.
- Metin kısmında yer alan ve boyası dökülen hizip gülleri, önce % 1-2 oranında hazırlanan, sonra %5 jelatin kullanılarak sağlamlaştırılmıştır.
- Sırt kısmında ve sayfalarda bulunan eksik kısımlarda tamamlama yapmak için uygun özellikteki Japon kağıtları akrilik boya ile renklendirilmiştir.
- Ciltteki böcek delikleri metil selüloz + selüloz tozu karışımıyla doldurulmuştur.

- Tamamlama işlemleri biten formların sırt dikişi %100 keten iplik kullanılarak yapılmıştır. Daha sonra tekstil, nişasta ile yapıştırılmıştır.
- Metin kısmında kolon dikişlerinin izinin bulunması, eserin orijinalinde şirazenin olduğunu göstermektedir. Bu nedenle yeni bir şirazenin yapılmasına karar verilmiştir. %100 Keten iplik ile kolon dikişi yapıldıktan sonra eserin renk bütünlüğüne uygun iplik seçilmiş ve yeni bir şiraze balık sırtı örgü tekniğiyle örülmüştür.
- Metin kısmı cilde nişasta ile yapıştırılmıştır.
- Metin kısmını oluşturan kağıdın rengine uygun Japon kağıdı seçilerek yan kağıt yapılmıştır.
- Ön ve arka kapakların iç kısımlarında yer alan katı'nın zemininde bulunan renkler estetik bütünlüğünü sağlamak amacıyla şablon üzerine aktarılmış ve bu kağıt ile tamamlanmıştır.
- Maroquin ile temizlik işlemi yapılmıştır.

KONSERVASYON

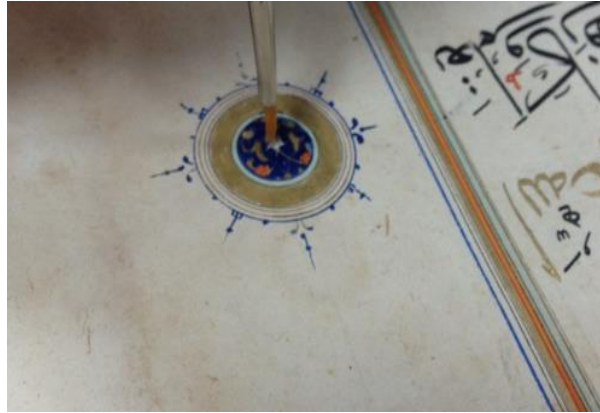
Metin Kısmı

Eski onarım sırasında kullanılmış bantlar işlevini yitirdiği için bisturi ile mekanik olarak çıkarılmıştır. Aşınan yüzeye %2 'lik metil selüloz sürülerek sağlamlaştırma yapılmış ve daha sonra uygun ölçüdeki Japon kağıdıyla tamamlama işlemi yapılmıştır.

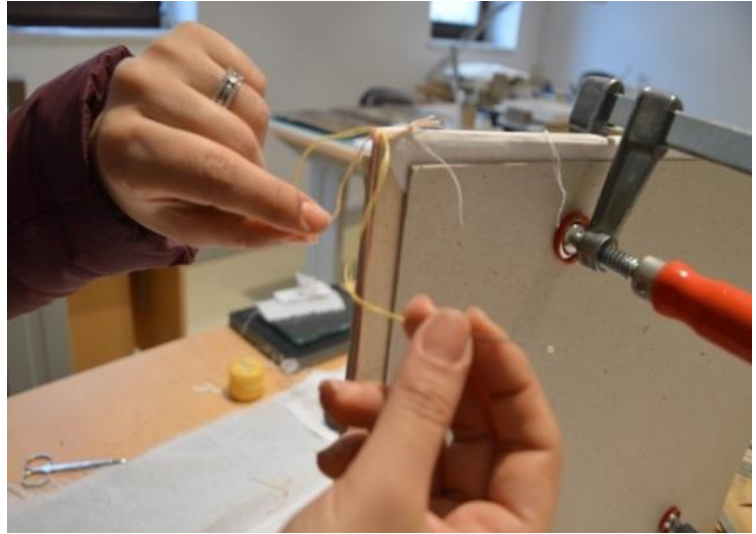
Metin kısmında ayrılan kağıt katmanları nişasta ile yapıştırılmıştır.

Dökülen hizip güllerinin boya tabakası üzerine %5'lik Jelatin ile sağlamlaştırma yapılmıştır.

Tamamlama
işlemleri biten
formalar,
birleştirilerek sırt
dikişi çift duraklı
zincir dikişi
yöntemiyle
dikilmiştir. Baş ve
etek şirazeleri de
balık sırtı tekniği ile
örülmüştür.

KONSERVASYON

Cilt

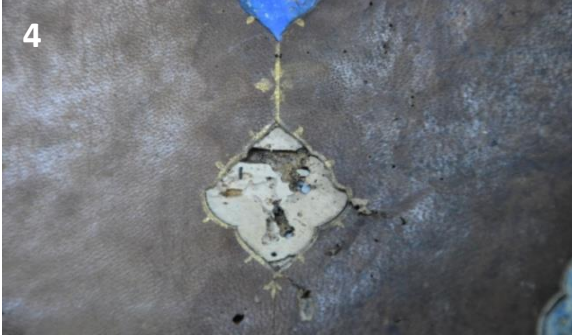
Formaları bir arada tutan ve orijinal olmayan sırt bezi metil selüloz ile yumuşatılarak çıkarılmıştır. Zira cilt bezi kapakların içine kadar girmiştir ve estetik bütünlüğü bozmaktadır.

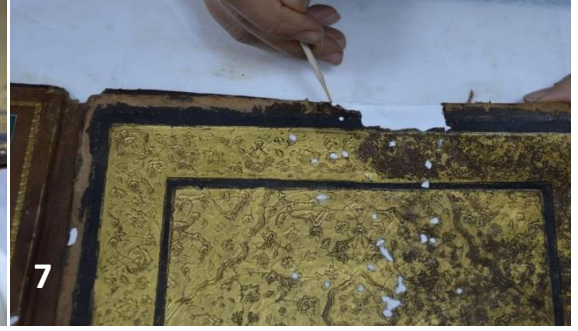

Eski onarım sırasında kullanılan yapıştırıcı kalıntıları, metil selüloz ile yumuşatıldıktan sonra bambu çubuk ve pamuk yardımıyla temizlenmiştir.

Tabakalara ayrılan
murakkanın
sağlamlaştırma işlemi
yapılmadan önce bu
kısımlarda yer alan böcek
artıkları mekanik
yöntemle temizlenmiştir.

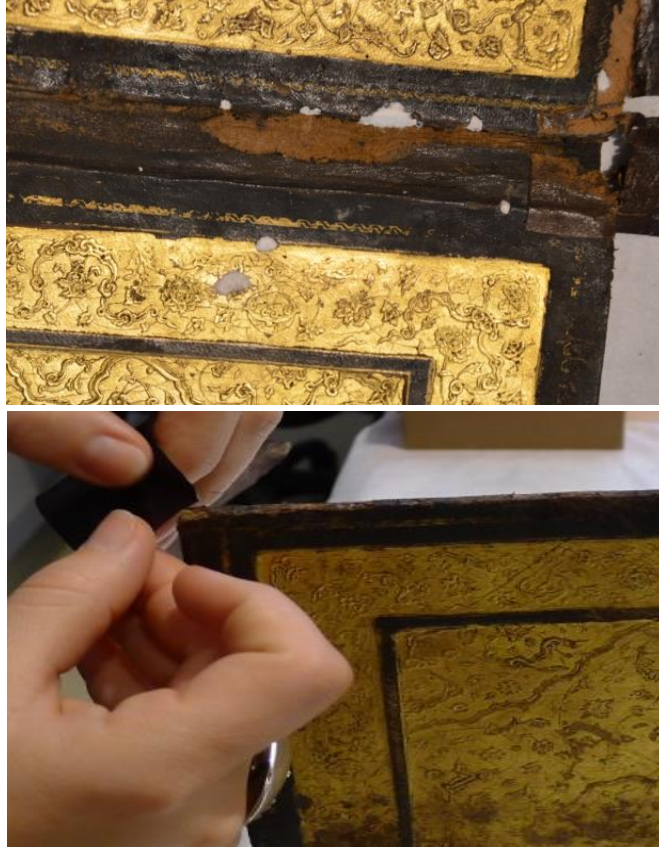

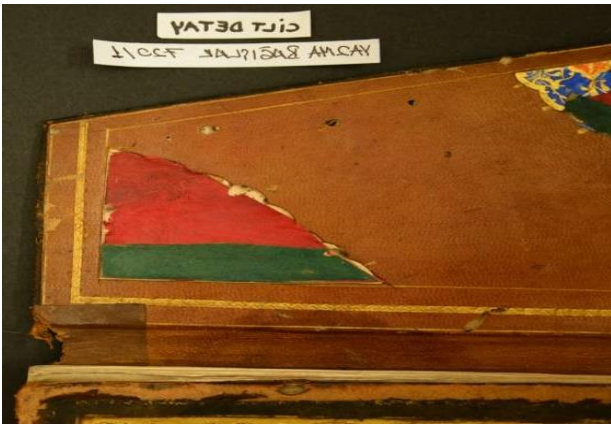
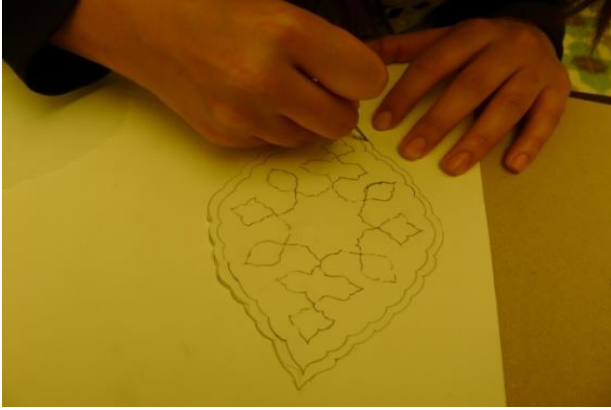
Böcek delikleri, metil selüloz + selüloz tozu karışımı ile
doldurulmuştur.

Cildin eksik
kısımlarını
tamamlamak
amacıyla yeni deri
tırışlanmış ve metal
kompleks anilin
boya ile
renklendirilmiştir.

Ciltteki eksik kısımlar
boyanmış yeni deri ile
tamamlanmıştır.

Ön kapak içi ve mikleb iç kısımlarında yer alan şemse ve köşebentlerin üzerinde kapak içi ile uyumsuz eski onarımlar mevcuttur. Yeşil ve kırmızı deri ile yapılan onarımların estetik bütünlüğü sağlaması için eskiz kağıdı ile şablon çıkartılmıştır. Daha sonra desen müze kağıdına aktarılmış ve yeni motifler elde edilmiştir. Akrilik boya ile motifler renklendirilerek, mevcut eski onarımların üzerine Japon kağıdı nişasta ile yapıştırılmıştır. Eski onarım ile arada bir bariyer oluşturması için araya japon kağıdı tabakası yapıştırılmıştır. Kağıt kuruduktan sonra alkol ve pamuk yardımıyla eskitme yapılmıştır.

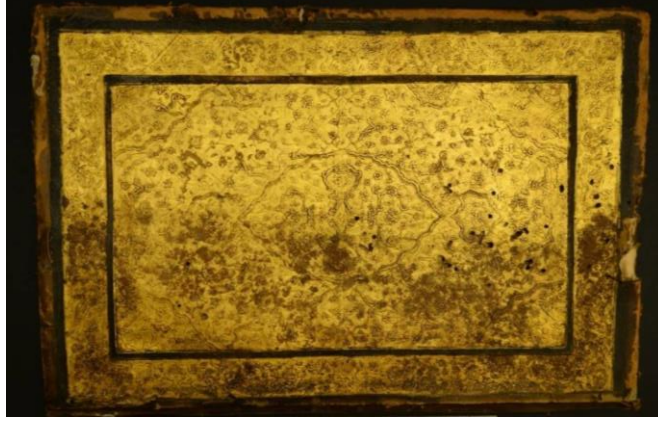
Metin kısmının sırtına yapıştırılan tekstilin uzun bırakılan payları kapak içine yerleştirilmiştir.Yan kağıt için uygun ölçüde Japon kağıdı kesilmiş ve yine nişasta ile kapak içine yapıştırılmıştır.

Daha önceden selüloz tozu + metil selüloz karışımı ile doldurulmuş olan böcek deliklerine ezilmiş altın + jelatin + su karışımı ile rötuş yapılmış, koyu kahverengi deri yüzeyinde ise sulu boya ile rötuş işlemi yapılmıştır. Son olarak eserin cildi, Maroquin ile temizlenmiştir.

ÖNCESİ VE SONRASI

ÖN KAPAK

Onarım Öncesi

Onarım Sonrası

ARKA KAPAK

Onarım Öncesi

Onarım Sonrası

ÖN KAPAK İÇİ

Onarım Öncesi

Onarım Sonrası

ARKA KAPAK İÇİ

Onarım Öncesi

Onarım Sonrası

BAŞ KISMI

Onarım Öncesi

Onarım Sonrası

KENAR KISMI

Onarım Öncesi

Onarım Sonrası

ETEK KISMI

Onarım Öncesi

Onarım Sonrası

KONSERVASYON SONRASINDA

Konservasyonu yapılan eserler, ameliyattan yeni çıkmış yaşlı hastalara benzer. Hassasiyetle ele alınmalı, sayfalar açılırken güç kullanılmamalı, incelenirken dikkat ve özen gösterilmelidir. Depo koşulları düzenli olarak takip edilmeli, eserler kendileri için özel olarak hazırlanmış olan katlamalı kutular içinde muhafaza edilmelidir.

www.yek.gov.tr